

LJUDSKI GLAS

Glasiilo „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 72 K; za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, na mesec 6 K; posamezna številka 2 K. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljatve za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/1.

Za svobodo učiteljstva.

Klerikalci znajo! Pobožno zavijejo oči in naznanijo človeka, ki jim je na poti, kot državi nevarnega prekucuha. Pri komunistih hočejo veljati za revolucionarce, pri vladi pa za državotvorce. Vse jim pride prav, samo resnice se boje.

„Avtonomisti“ so in razlagajo vsakemu, kdor jih hoče poslušati, da hočejo potom avtonomije izročiti ljudstvu res vso oblast v roke. Kadar pa ljudstvo zahteva, da se ljudska volja res izvrši, takrat prosijo gospod župnik policijo na pomoč proti — prevratnim elementom.

Kar na nagloma je bil učitelj Möderndorfer premeščen iz Mežice v Apače. Zakaj? Nihče ne ve! Najbrž iz službenih ozirov. Pa iz službenih ozirov se premeščajo mladi učitelji, ki jim je vse eno, kje službujejo, ne pa oženjeni, starejši učitelji, ki so navezani na stalnost.

Da se pojasni zadeva na javnem shodu, se je zbralo v nedeljo 27. novembra skoro vse prebivalstvo iz Mežice, nad 300 ljudi! Nihče ni vedel ničesar povedati proti učitelju, nasprotno, vsi so zelo zadovoljni z njim. Deputaciji delavstva je izjavil g. glavar, da ničesar ne ve. Nadučitelj in okrajni nadzornik vesta o učitelju le samo hvalo. Kdo je proti njemu? Na shodu navzoči vladni komisar izjavlja, da tudi ne ve ničesar slabega.

Uradna tajnost je! Lahko si pa mislimo, kakšna je ta tajnost. Najbrž je kaka tercialka ali pa kak mežnar ali kaka druga taka „šolska oblast iz Sušteršičevih časov“ poročala tako, da so zgoraj verjeli! Verjeli in ugodili: Möderndorfer mora proč!

Pokrajinsko vlado imajo pa v rokah jedeesarji, liberalci. Ti bojujejo strasten boj proti klerikalnem in v tem boju jih podpira naše takozvano napredno učiteljstvo, združeno v Udruženju jugoslovanskega učiteljstva (UJU). Tudi se silno bojujejo proti klerikalni avtonomiji, ker so strastni centralisti. Toda na klerikalno ovadbo so nasledli, ker klerikalci znajo govoriti z besedami, ki so jedeesarjem vseč: Möderndorfer je socialist in prevratni element — cela Mežiška dolina je za njim. In ugodili so klerikalcem, svojim nasprotnikom... Ker so slepo verjeli, namesto da bi bili zadevo pravično preiskali. Tudi UJU je pri tem pokazalo svojo nezmožnost. Ne maramo trditi, da ni hotelo pomagati, ker je žrtev — učitelj socialističnega mišljenja, trdimo pa, da ni mogla ničesar doseči, ker je danes, ko to pišemo, Möderndorfer že prisiljen vendarle se seliti, če noče biti odpuščen iz službe! Ali je moč 3000 učiteljev res tako slaba? Zdi se nam, da manjka predvsem volje iskati resnico in pravico, spoznano resnico pa braniti odločno tudi takrat, če nam ni popolnoma ljuba! Mežiško delavstvo je v tem oziru v resoluciji bolj odločno in jasno. Za učiteljstvo vseh strank hoče svobode, ker ve, da mora biti le svoboden človek dober učitelj...

Resolucija:

Kmetško in industrijsko delavstvo, zbrano na protestnem shodu JSDS in KDZ v Mežici dne 27. novembra 1921 v številu preko 300, odločno protestira proti nezakoniti in popolnoma neutemeljeni premestitvi tukajšnjega učitelja Vinkota Möderndorferja, ki uživa splošno zaupanje vsega prebivalstva Mežiške doline, izvzemši klerikalne hujskače, dočim je dostojno prebivalstvo in sicer tudi tisto, ki versko čuti, vse za tega vzornega učitelja ter je n. pr. celo sam načelnik krajnega šolskega sveta (klerikalec!) podpisal izjavo za imenovanega učitelja.

Iz tega je jasno, da so proti njemu le posamezniki, ki se boje, da bi ta dobri učitelj preveč odprl ljudem oči in jih s tem usposobil, da si v bodočnosti lažje izboljšajo svoj težki položaj.

Izjavljamo, da bomo v slučaju, če bi naš protest ne bit upoštevan, dokazali, kako znamo vsi brez razlike strank svoje učitelje braniti pred samovoljnostjo posameznikov. Izjavljamo tudi, da se bomo tako postavili za vse učitelje povsod in brez ozira na strankarsko pripadnost, ker hočemo, da bodi učiteljstvo v svojem vzvišenem poklicu popolnoma svobodno.

Če bi pa zagrešil kak učitelj kako kaznivo dejanje, naj se uvede proti njemu preiskava! Brez preiskave in sodnega izreka o ugotovljeni krivdi ne sme biti nihče niti najmanj kaznovan.

Naša pota.

(Konec govora sodruga A. Hönigsmana.)

Na kakšen način naj se izboljša položaj kmetškega ljudstva?

Vsak član KDZ je dolžan delati na tem, da reši sebe in svoje sotrpine krivic iz strani posedujočih slojev. Sam pa tega ne bo dosegel, zato mora skrbeti, da se organizacija poveča in utrdi. Vsi člani morajo dobro poznati naše zahteve, morajo pa tudi dobro vedeti, kako bo mogoče doseči jih. Izobraževati se morajo, da bodo ob danem trenutku zmožni izvršiti najtežjo nalogo, zmožni prevzeti oblast v svoje roke, oziroma izvesti socializacijo. Toda to so cilji naše bodočnosti. Pri malem moramo začeti. Predvsem je naloga naših organizacij na kmetih, da izvojujejo kmetiskim delavcem in viničarjem gmotno zboljšanje njih položaja, torej predvsem take plače za njih pridno delo, da se bodo lahko preživljali, ne da bi morali beračiti pri njih gospodarjih in poleg tega še stradati, kakor se skoraj povsod še danes godi. Samo zavedno organizirano ljudstvo bo lahko prisililo vlado, da odstrani davke na življenske potrebščine ter do gotove mere tudi zemljiški davek, da pa uvede pravilni progresivni dohodninski davek. Tako, da bodo primerno prispevali k vzdrževanju države predvsem bogatini, ne pa samo ubogo delavno ljudstvo.

Za tem je eno najvažnejših vprašanj socialno zavarovanje kmetškega delavstva in malih posestnikov. Ravno bolezen požene

marsikdaj posestvo malega kmeta na boben, družino pa s trebuchom za kruhom ter pravi tako iz polproletarijata popolnega. Revni stan pa pahne bolezen v največjo socialno bedo in marsikdaj privede obupance do tragičnih prizorov. Treba je torej, da se ustanovi bolniška blagajna, kateri naj bi deloma prispevali zavarovanci sami, deloma pa država. Tako, da bo imelo tudi kmetško ljudstvo v slučaju bolezni brezplačna zdravila in zdravnik.

To je najpotrebnejše zavarovanje. Potrebno je pa tudi nezgodno in starostno zavarovanje. Tako, da ne bo prisiljen kmetški delavec po 40 letnem trudapolnem delu za kapitalista izmozgan in izžet končati svoje življenje v obcestnem jarku ali pa pod kapom, kakor se to danes godi.

Druga važna naloga KDZ je kmetijsko zadrugištvo. Zadrugištvo kot tako lahko napravi delavne sloje neodvisne od meščanske družbe in odpravi tiste ljudi, ki danes posredujejo v kupčiji med producentom in konzumentom in ki zaslužijo pri tem na račun obeh mastne dobičke. Zato bi morala imeti KDZ a) strojno zadrugo, b) nakupovalno in prodajalno zadrugo (konzum itd.), c) produktivno zadrugo in d) hranilno in posojilno društvo.

Zdaj pride pa še agrarna reforma. Zahtevati in pritiskati je treba na vlado, da izvede agrarno reformo v socialističnem zmislu in ne tako, kakor je to danes zamišljeno, da se razdelijo le posestva, ki presegajo skupno z gozdovi nad 400 ha ali samega polja nad 150 ha. Tako da ostane bogatinu še vedno prevec, tisti pa, ki nima nič, dobi peščico, ki je komaj dobra za oči.

Vse to so važne naloge, ki si jih bo priborilo kmetško delavno ljudstvo samo združeno v eni močni organizaciji. Da izpopolnimo pa čimprej našo moč, je pa potrebno, da izginejo vsa nasprotna mnenja med kmetiskim in industrijskim delavcem. Saj ima eno kot drugo glavne interese na tem, da se socializem čimprej udeleži — oba se borita proti kapitalizmu. Zlasti v zadrugištvu mora delati kmetško in industrijsko delavstvo roko v roki. Izginiti morajo presodki, da dela eden za nizke cene, drugi za visoke, kajti to je samo parola, katere se poslužujejo delavski nasprotniki samo zato, da se jim posreči razbiti delavske vrste in jih tako oslabiti v lastno korist.

Da pa vse naše načrte dosežemo in da se obranimo vseh neprilik, potrebujemo delavnih, vztrajnih in požrtvovalnih sodrugov, ki jim je zboljšanje gmotnega položaja revnih slojev res na srcu.

„Slovenski gospodar“ duševni bratec „Straže“.

Iz gole zavisti išče klerikalna zgaga vse mogoče načine, samo da ruvari v naših vrstah. Toda namen se ji ne bo posrečil. Dobro vemo, da ne razburja taka podlost, kakor jo prinašata „Slovenski gospodar“ in „Straža“, nobenega naših čitateljev. Ptič se pozna

je izboren diplomat in gospodje veleburžuji na konferenci bodo še grenko občutili njegovo izbornost.

Kako visoki so ruski državni dolgovi?

Višina ruskih državnih dolgov, radi katerih je pri antanti tako velik hrup, ker jih boljševidi doslej niso hoteli priznati in so se zato razbila vsa pogajanja med antanto in sovjetsko vlado, znaša 12,749.000.000 rubljev. Angleška je pri terjatvah soudeležena s 5 milijard 595.000.000, Francoska s pet milijardami in Zedin. države s 322.000.000 rubljev, seveda carskih.

Iz buržujskih časov. Pri italijanskem socialističnem glasilu „Avantiju“ so oblasti obsodile njegovega karikaturlista na devet mesecev ječe, ker je narisal karikaturu, „katera preveč izziva mržnjo med razredi“. — S tem so mu dali vsaj imenitno priznanje, da je bila karikatura dobra.

Splošna stavka v Italiji v Liguriji je končana. Začela se bodo nova pogajanja o odpovednem roku na podlagi kolektivnih pogodb. Splošna stavka v Trstu, katero so uprizorili kovinski delavci, bo torej tudi samo malo časa trajala.

Gospodarstvo.

Naše rečne vodne sile znašajo po katu, ki ga je izdalo ministrstvo za poljedelstvo po dosedanjih cenitvah 3,507.790 konjskih sil pri nizkem stanju vode, kar pa se dvigne na dvakrat toliko pri srednjem stanju. Da to število ni majhno, lahko razvidimo iz naslednjih izvidov za dve drugi industrijalni državi in sicer: za Francosko pri nizkem stanju 4,600.000 konjskih sil (ob visoki vodi 9,600.000) in za Italijo 4,650.000 konjskih sil (7,350.000). Majhna pa je uporaba naše vodne moči v industrijalne svrhe in sicer 160.000 konjskih sil.

Naš vojni dolg Ameriki znaša 51,153.160 dolarjev, kar pomeni po današnjem kurzu 3.539.798.762 dinarjev ali štirikrat toliko kron, žalostni razgledi za bodočnost.

Na račun vojne odškodnine dobimo v dveh obdobjih, in sicer meseca marca in meseca junija iz Nemčije 400 velikih in 30 malih lokomotiv, razen tega pa še 3900 zaprtih in

odprtih železniških voz. Skupna vrednost tega železniškega materiala znaša 1.000.000.000 mark.

Uvoz cigaretnega papirja je vlada prepovedala, ker domače proizvodnje tega izdelka popolnoma zadošča našim potrebam. To je res, nič manj pa ni res, da je vlada s tem dejanjem zopet enkrat priskočila na pomoč domačim zajedalcem, katerih izdelki so v državi vsaj petkrat dražji kot tuji.

Agrarna reforma v Južni Srbiji. Doslej je ministrstvo za agrarno reformo razdelilo v Južni Srbiji 57.500 ha zemlje. Na razpologo je še 40.000 ha.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot.
Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.
Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijno mlečno milo najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K.

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„Elsa“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje padanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

Prodajalci ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilijno mleko 15 K; Brkomaz 8 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K, v vrečkah 5 K; Sacht diševa za perilo 8 K; Schampoo za lasi 5 K; rumenilo 12 listov 24 K; najfinejši parfem po 40 in 50 K; močna vođa za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stabica donja, Elsatrg št. 358, Hrvaško.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Uratnik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS“ v Ljubljani, poštni predal 168“.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustraheno brani Vaše pravice, je:

N A P R E J

delavski dnevnik

Zatorej sežite po njem! Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej! Le „Naprej“ spada v naše družine!

Proč z meščanskimi listi! Mesečno stane 24 kron. Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omajeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadržnikom proti vključbi, na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva n. pr.: proti poljskim mišim K 16—, za podgane in miši K 20—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 26—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 10—; mazilo za uši pri živini K 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST—AMERIKA =
New-York—Buenos-Aires—
Rio di Janeiro—Santos
Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razložen volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana

Poštni čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po

4 ¹	2 ⁰	0	večje vloge proti	5 ⁰	0
			polletni odpovedi po		

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice 6 v Ljubljani, dalje Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah.

Pristopnina 10 K. Delež 200 K.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Telefon interurb. 13,213.365.

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno, specerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. — — —

Uvoz Izvoz

„Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.

Čekovni račun št. 10.473.